

*Н. В. Кармазіна,
доцент кафедри обліку і аудиту, Академія муніципального управління*

КОНЦЕПЦІЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЗАСАДАХ ФОРМУВАННЯ КАСКАДНИХ ФОРМ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

N. Karmazina,
associate professor of department of account and audit Academy of municipal management

THE CONCEPT OF MACROECONOMIC REGULATION OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT ON THE BASIS OF FORMING A CASCADE FORMS OF SPATIAL ORGANIZATION IN THE REGIONS OF UKRAINE

У статті обґрунтовано конститутивно-ключові положення провадження процесів інкорпорування промислових потенціалів виробничо-економічних систем регіонів шляхом синергетично-просторово-часового міжрегіонального й міжгалузевого об'єднання виробництв за цільовим функціоналом. Сформульовано концепцію макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах на засадах реалізації технології формування каскадних форм просторової організації міжрегіональної взаємодії між сучасними РПК.

The article proves the constitutive-key provisions of the implementation processes of incorporation industrial potentials of production and economic systems of regions, with synergistic-spatial-temporal interregional and intersectoral Association of manufactures on the target functionality. Formulated a concept of macroeconomic regulation of industrial development in the regions through the implementation of technologies of forming a cascade forms of spatial organization of interregional cooperation between modern PIC.

Ключові слова: промисловий потенціал, просторова організація, розвиток, регіональний промисловий комплекс, функціонал, технологія, каскадні форми, макроекономічне регулювання, взаємодія, регіональні економічні системи.

Key words: industrial capacity, spatial organization, development, regional and industrial complex, functional, technology, cascading forms, macroeconomic regulation, cooperation, regional economic system.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Для ефективного та послідовного здійснення процесів генерування потенціалу регіональних промислових комплексів (РПК) та регіонів, що пов'язані з комбінацією параметричних змін, які обумовлюють виникнення факторів інтенсивності розвитку і відповідних витрат власних і залучених ресурсів, особливого значення набуває створення дієвої системи макроекономічного регулювання розвитку промисловості у регіонах України. Регіональні системи як елементи в економічному про-

сторі не лише межують, а й взаємодіють між собою, утворюючи просторові, часові, просторово-часові взаємозв'язки між собою. Вертикальні залежності виникають за рахунок дії просторових компонент, а горизонтальні — зміни масштабів одних /інших територій. Наголошується, що у основі такої економічної системи мають бути макроекономічне прогнозування та регулювання процесів в регіональній економіці з метою досягнення та підтримки макроекономічних пропорцій в суспільному відтворенні промислового потенціалу в контексті стійкого розвитку РПК.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання, пов'язані з нарощенням стратегічного потенціалу регіональних промислових комплексів, управлінням їх розвитком, узагальненням проблем економічного регулювання розвитку регіональних економічних систем, розглядаються багатьма науковцями, а саме: у працях Амоші О.І., Бистрякова І.К., Войнаренка М.П., Покропивного С.Ф., Царенко О.В., Шкарлета С.М. та ін. Проте, регіональні аспекти вибору оптимізаційного складу засобів формування та нарощення потенціалу регіональних промислових комплексів ґрунтовно не розкриті, тоді як цілеспрямоване провадження цих процесів здатне створити умови для поєднання внутрішніх і зовнішніх резервів розвитку реального сектору економіки.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є наукове визначення конститутивно-ключових положень провадження процесів інкорпорування промислових потенціалів виробничо-економічних систем регіонів з розробкою концепції макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах на засадах реалізації технології формування каскадних форм просторової організації міжрегіональної взаємодії сучасних РПК.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Регіональні системи як елементи в економічному просторі не лише межують, а й взаємодіють між собою, утворюючи просторові, часові, просторово-часові взаємозв'язки між собою. Вертикальні залежності виникають за рахунок дії просторових компонентів, а горизонтальні — зміни масштабів одних/інших територій [1]. Рух взаємозв'язків і залежностей інколи зумовлює появу більш складних просторових субструктурних елементів, цільових підсистем чи об'єднання різних видів діяльності (в економічній сфері можливе формування кластерів, корпорацій, консорціумів тощо, а у політичній — наддержавних об'єднань та ін.). Просторовий розвиток продуктивних сил України теж передбачає регіоналізацію (розпад на інтегровані утворення зі збереженням властивостей і параметрів простору/поєднання). Регіоналізація продуктивних сил України насичує, власне географічний простір з певними кордонами, групуванням природних ресурсів на певній території, населення, економіки. На їх основі створюється специфічний соціально-економічний простір макрорайону (а також пов'язаність з географічним положенням відносно інших територій). Тому у межах певної просторової площини будуть взаємодіяти природні, техногенні та соціально-економічні процеси, що формують особливі просторові структури у складі економічної системи держави [3]. Отже, важливою характеристикою економічного простору є регіональність як прояв її структуризації (дискретності простору у формі макрорайонів, на думку автора). Поряд із загальноекономічними принципами збалансованості, пропорційності, оптимальності, ефективності, пріоритетності формування макрорайонів

можна, спираючись на принципи системності, комплексності, соціальної орієнтації, політичної стабільності, адаптованості до ринкових умов господарювання, досягти результативності діяльності промисловості та стійкості функціонування РПК із забезпеченням екологічної безпеки.

Найважливішими ознаками комплексності розвитку продуктивних сил є: поєднання структурних елементів і пропорційно взаємопов'язаний розвиток усіх підсистем; внутрішнє узгодження економічних, екологічних, соціальних процесів і явищ; розвиток регіонів як територіальних суспільних систем; гармонізація розвитку, тобто поєднання внутрішніх компонентів між собою, досягнення оптимальності, пропорційності підсистем; збалансування регіональних пропорцій і ресурсів; ефективність використання соціально-економічного і природно-ресурсного потенціалу; оптимізація взаємодії суспільства і природи для раціонального природокористування з урахуванням взаємозалежності всіх природних компонентів; диверсифікація структури господарства регіону, вплив забруднень на довкілля [2]. Проведені дослідження розвитку продуктивних сил доводять необхідність співвідношення локальних міжрегіональних, національних, континентальних проблем та світових (глобального фону), що базується на принципі глобальності. Це зумовлено і тим, що всі глобальні проблеми, зокрема демографічна, екологічна, ресурсна та ін., мають чітко виражену регіональну інтеграцію, оскільки спочатку виникали і проявлялись не в глобальному, а на більш низьких територіальних (регіональних), локальних рівнях.

Регіональна цілісність пов'язана з єдністю природних, соціальних та економічних процесів і явищ, що проявляються на території економічного простору, законів природи і суспільства. Економіка на будь-якому територіальному рівні є складовою системою, всередині якої діє багато підсистем, що можуть функціонувати незалежно. Кожна з них вирізняється певною специфікою, внутрішньою взаємодією своїх компонентів, що і є в підсумку розвитком або життям [6]. Іншими словами, регіональна цілісність — це ступінь інтегрованості, автономності регіональних систем в економічному просторі, внутрішньо складних, але стійких до порушення структури. Економічні системи мають складні багатовекторні зв'язки з середовищем, а їх існування взаємопов'язане та взаємообумовлене. Регіональною економічною є цілісність функціонально-компонентна та структурно-галузева з погляду економіки й просторова, що вимагає певного розміщення природних, соціальних і економічних підсистем з точки зору ефективного розміщення продуктивних сил та збалансованого функціонування регіональної економіки. За принципом регіонально-цілісного підходу регіон розглядається як цілісна система та складова економічного простору.

Тому, автор підтримує думку [4, с. 78], що одним із найголовніших завдань сьогодення щодо трансформації регіональних систем є пошук шляхів для забезпечення стійкого просторового розвитку країни на основі нової екологічнобезпечної парадигми регіонального розвитку, де країна є не монооб'єктом, а багаторе-

гіональним організмом, що функціонує на основі горизонтального і вертикального взаємозв'язку. Оскільки необхідною умовою збереження єдиного економічного простору країни є поліпшення і розширення міжрегіональної взаємодії об'єктів виробничого і невиробничого секторів, то щільна взаємодія підприємств різних регіонів як між собою, так і з центром регіональної системи (органами управління), а також між двома господарюючими суб'єктами різних регіонів є ознакою стабільності функціонування економіки держави, результатом дієвих економічних трансформацій. Трансформаційні процеси регіональних економічних систем країни повинні базуватись на комплексній оцінці потенціалу просторового розвитку і включати: 1) ресурсно-відтворювальний потенціал (природно-ресурсний, демографічний, професійно-кваліфікований); 2) економічний потенціал (виробничий, фінансовий, інвестиційний, науково-технічний, інформаційний, інфраструктурний); 3) потенціал соціального розвитку (соціальна сфера, рівень і якість життя населення, соціальний захист, соціальна безпека); 4) потенціал міжрегіональних і зовнішніх зв'язків (експортний потенціал, експортно-імпорتنі операції, транспортний потенціал); 5) організаційний потенціал (управлінські кадри, рівень інтеграції, інфраструктура ринку).

Визначення положення є наступне: сукупність комплексів, розташованих на компактній території, утворює мережу територіально-виробничих комплексів, які виступають каркасом економічного району. В межах одного великого економічного району може бути декілька територіально-виробничих комплексів (ТБК), які дозволяють отримувати значний економічний ефект за рахунок комбінування та кооперації; раціонального використання природних, трудових та ін. ресурсів, логістичних процесів та об'єкти соціально-культурного значення [1]. Однак діяльність ТБК на програмно-цільових засадах не дозволила реалізувати у повній мірі усі функції стратегічного управління (зумовивши цим деградацію навколишнього середовища унаслідок територіальної концентрації виробництва, неузгодженість критеріїв діяльності учасників тощо). Функціонування регіонального промислового комплексу (РПК) у якості територіально-виробничого, що складається з двох великих груп галузей видобувної та обробної промисловості, формує структуру і функції регіонального господарства, інтегрує галузей матеріального виробництва, виступає у вигляді суб'єкта програмного управління теж має перелік недоліків, що обумовлені обмеженістю ресурсної бази окремих територій, доступу до ринків збуту та не розробленістю регіональної політики в державі. Тому автор вважає за доцільне здійснити просторове поєднання декількох прилежних РПК у каскадну форму організації міжрегіональної взаємодії із локалізацією зусиль на реальний сектор регіональної економіки, а конститутивно-ключові положення провадження процесів інкорпорування викласти у змісті концепції ущільнення інформаційних, інституціональних, виробничо-господарських, ресурсно-функціональних та системно-універсальних зв'язків між регіональними

промисловими комплексами. Нами пропонується до запровадження у практику господарювання оригінальну концепцію макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах на засадах реалізації технології формування каскадних форм просторової організації міжрегіональної взаємодії між сучасними РПК (КМРРПР).

На думку автора, КМРРПР правомірно розуміти як провідну ідею, яка передбачає вибір в якості об'єкту локалізації зусиль і генерування інноваційних, інформаційних, організаційних, інституціональних тощо зрушень з формування соціально-економічних умов органічності функціонування — промисловість у регіонах держави. Ефективне функціонування останньої, на твердження дослідника, має реалізовуватися за наслідками формування та запровадження у практику каскадних форм організації міжгалузевої взаємодії за рахунок побудови двох класів каскадів РПК — кластерних утворень бінарної та масштабної інваріантної спрямованості (за паритетом провадження виробничо-господарської, техніко-технологічної та зовнішньоекономічної діяльності в межах реального сектору регіональної економіки). У відповідності з зазначеним слід використати задля формування органічних макроекономічних форм сукупність принципів системно-комплексного, програмно-цільового та синергетичного підходів при синхронному використанню положень економіко-статистичного аналізу NUTS.

Запровадження КМРРПР надасть можливість: 1) забезпечити адаптацію виробничо-економічних систем до загроз і ризиків за рахунок урахування сукупності промислових потенціалів у цілому та потенціалів галузевої специфіки, зокрема; 2) інтенсифікувати процеси максимального нарощення конкурентних переваг РПК шляхом синергетично-просторово-часового міжрегіонального й міжгалузевого об'єднання виробництв за цільовим функціоналом; 3) відновити макроекономічні виміри регіональної економічної системи у разі реалізації якісних ознак функціонування промисловості як найбільш енергоефективної й наукоємної галузі, із швидким обігом капіталу, економічною віддачею, соціальним ефектом; 4) наповнити місцеві й загальнодержавні бюджетні надходження шляхом поширення доступу національного виробника до потенційно широкого внутрішнього ринку.

Пропонована до використання КМРРПР повинна стати магістральним документом у системі вироблення стратегії та постановки цільових завдань розвитку продуктивних сил, що характеризує забезпечення збалансованості між визначеними цілями, потенціалом галузей та ресурсно-галузевих пропорцій в регіонах, адекватністю системи макроекономічного регулювання цілеорієнтованого розвитку регіонів тощо. Тому оригінальна КМРРПР повинна бути реалізованою протягом конкретного проміжку часу з урахуванням пріоритетності, ієрархічності, варіантності, етапності, взаємозв'язаності та взаємообумовленості пропонованих до запровадження нововведень. На основі визначених КМРРПР директив розробляються узгоджені нормативно-правові, ресурсно-функціональні, інформаційно-методичні механізми формування конкурентних переваг як для реалізації галузевих та територіальних

Основні методологічні підходи до макроекономічного регулювання розвитку промисловості на засадах реалізації технології формування каскадних форм просторової організації міжрегіональної взаємодії між сучасними РПК (у разі інкорпорування промислового потенціалу)

Принципи наукової обґрунтованості інтенсифікації уцілюєння інформаційних, інституціональних, виробничо-господарських, ресурсно-функціональних та системно-універсальних зв'язків між регіональними промисловими комплексами

с інституціональною основою формування каскадних форм організації міжгалузевих взаємодій за рахунок кластерів

с теоретичною основою формування каскадних форм організації міжгалузевих взаємодій за рахунок кластерних утворень

Системний підхід – розкривається у вимогах до функціонування теорії систем. Кожен об'єкт розглядає п'ять як складна система і як чинник для інтенсифікації розвитку загальної системи. При цьому дослідження напрямів макроекономічного регулювання розвитку промисловості, сегментація за визначеним підходом і виокремлення складових обумовлює її характерні особливості, що властиві збалансованим структурам – гнучкості та адаптивності, вимірюєть параметри та прогнозованість розвитку за пріоритетом провадження виробничо-господарської, техніко-технологічної та зовнішньоекономічної діяльності в межах РПК

Синергетичний підхід – являє єдність цільової орієнтації виконання функцій РПК, результативності намічених зусиль, адресності та чіткості завдань, їх обов'язковості, визначеність термінів здійснення завдань, забезпеченості їх достатніми обсягами ресурсів з диверсифікацією джерел та отримання синергетичних ефектів від синхронного перебігу цільових дій, активізації збудованих в їх рамках системно-економічних зв'язків макроекономічного регулювання розвитку реального сектору економіки

Програмно-цільовий підхід – розглядає формування каскадних моделей як сукупність системно пов'язаних між собою складових виробничо-економічних, суспільно-політичних, інституційних, освітніх та операційних систем та державних регуляторів, які відповідно до власної цілі поєднуються для вирішення конкретних завдань і досягнення означених орієнтирів з метою досягнення мультипликативного ефекту в контексті відновлення збалансованості регіональних економічних систем

Зміст принципів та характерні риси підходу

Зміст та характерні риси підходу

Зміст та характерні риси підходу

<p>Об'єктивність</p> <p>Функціональність</p> <p>Гнучкість, закономірність та компітивність</p> <p>Детермінізм існуючих закономірностей</p> <p>Результативність та органічність функціонування промисловості та РПК</p>	<p>Складові: різні аспекти аналізу виробничо-економічних систем в регіоні виокремлення конституційно-ключових факторів і пріоритетних об'єктів впливу найважливішого компонента</p> <p>1. елементний, визначення складових, що входять до складу РПК та їх параметри;</p> <p>2. структурний – виявлення зв'язків і залежностей між підсистемами та показниками</p> <p>3. функціональний – визначення функцій, для виконання яких проєктується й запроваджуються галузі мультипликатори у регіонах для відновлення промислового потенціалу;</p> <p>4. комунікативний, виявлення зовнішніх зв'язків РПК в промисловому комплексі держави в взаємозв'язку з виконавчою владою;</p> <p>5. інтегративний, розкриття джерел, фактори збереження, стабілізації, вдосконалення структури промисловості, раціонального використання ресурсів і резервів зростання РПК;</p> <p>6. цільовий, наукове визначення цілей розвитку промисловості та реалізації стратегії РПК</p>	<p>Особливості</p>	<p>Вимоги до підходу</p>	<p>Процес реалізації</p>	<p>Особливості</p>	<p>Вимоги до підходу</p>	<p>Процес реалізації</p>
		<p>1. тісно пов'язані з системним і програмно-цільовим підходами;</p> <p>2. реалізуються у процесах формування застосування об'єктивного ресурсно-функціонального, інвестиційного та інформаційного забезпечення;</p> <p>3. використовуються для визначення і реалізації специфічних функцій РПК задля розробки і запровадження у практичну діяльність регіональної економічної політики</p>	<p>1. чітке визначення проблеми КРП;</p> <p>2. однозначне формування загальної цілі;</p> <p>3. забезпечення всебічної комплексної ув'язки термінів і резервів для досягнення сукупних результатів щодо макроекономічного регулювання цілеорієнтованого розвитку РПК</p>	<p>1. визначеність орієнтирів для видів економічної діяльності;</p> <p>2. добір засобів досягнення цілей;</p> <p>3. оптимізація обсягів і структури ресурсів для досягнення цілі;</p> <p>4. коригування зусиль за сценаріями розвитку окремих галузей промисловості</p>	<p>1. декомпозиція проблеми конкурентних переваг за умов визначеності об'єкта зусиль (за компетенцією – промисловість);</p> <p>2. застосування методичного апарату вирішення цільових завдань;</p> <p>3. адаптація механізмів управління розвитком промисловості у регіонах</p>	<p>1. ключова роль об'єкта при реалізації моделі розвитку РПК;</p> <p>2. елементами визначеності їх обов'язків з цільовими макроеконом. регулювання;</p> <p>3. наявність РПК є поліфункціональною та науковою;</p> <p>4. засоби формування макроекономічного регулювання РПК поєднуються узгоджуються</p>	<p>1. шляхом реалізації загальної стратегії;</p> <p>2. в результаті взаємодії та залежності об'єктів;</p> <p>3. за чітким орієнтиром розвитку;</p> <p>4. зменшення хаотичності прийнятих рішень;</p> <p>5. консолідації ресурсів в конкурентні переваги РПК</p>

Рис. 1. Базові положення концепції макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах на засадах реалізації технології формування каскадних форм просторової організації міжрегіональної взаємодії між сучасними РПК (КМРРПР)

стратегій, так і їхні цільові програми розвитку. Тому хоча будь-яка загальноконкурентна стратегія регіону базується на стратегії економічного розвитку держави, однак вона повинна містити важелі впливу на відродження середнього і малого бізнесу на місцях, добору потенційних інвесторів з урахуванням місцевих факторів виробництва, його профіль та випуск, у першу чергу, високотехнологічної конкурентоздатної продукції (ВТП).

Основною характеристикою стійкості функціонування виробничо-економічної системи слід вважати показник економічного зростання. Індикаторами економічного зростання виступають показники: обсяг виробництва, ціни, зайнятість, доходи тощо. Розвиток промислового господарства і стратегія стабілізації включає: збільшення попиту на засоби виробництва; зростання банківських кредитів; зростання інвестицій [7]. На наш погляд, найбільш важливою інтегральною характеристикою є також показники рівня якості життя населення, тенденцій в основних елементах та індикаторах, які їх характеризують. Свій вираз зростання знаходить у збільшенні потенційного і реального ВРП, зростанні національного багатства і економічній потужності. Зростання є складова економічного розвитку, при цьому останній розуміється як процес, що включає стадії як збільшення, так і спаду, кількісних і якісних змін в економіці. Теоретично науково-технічний прогрес повинен бути джерелом стійкого зростання. Проте реальний економічний рух підпадає під вплив дуже великого числа факторів, обов'язковими характеристиками якого є спади. Періодичні зльоти і падіння кон'юнктури називаються економічними циклами. Основним індикатором інвестиційного "здоров'я" економічної системи виступає показник — ставка банківського відсотка. Відсоткова ставка як плата за надання грошей в кредит, виступає найважливішим елементом регулювання ринкової економіки [4]. Уповільнення темпів економічного зростання спостерігалось вже з другої половини 70-х років, оскільки керівництво країни продовжувало дотримуватися політики прискореного розвитку важкої та добувної промисловості, тоді як передові країни узяли курс на форсування ресурсо- й енергозберігаючої технології. Суттєву роль в уповільненні темпів зростання країни зіграло повне придушення ринкових відносин і прихильність до монополії державної власності. Це зумовило об'єктивну необхідність глибокого реформування економічної системи. При цьому механізм стабілізації та розвитку національного господарства базується на виявленні тенденцій та джерел зростання; вимірювання факторів та результатів; забезпечення стійкості зростання; оновлення структури економічної системи [1]. Елементи нестабільності властиві будь-якій економіці, наприклад, безробіття, інфляція, якщо вони перевищують деякі порогові значення. Нестабільність можна охарактеризувати: уповільненням (темпи зростання валового продукту наближаються до нульової відмітки, знижується інвестиційна активність, припиняється збільшення заощадженні); спадом (зменшується ВРП, падають реальні доходи населення, зменшуються заощадження, росте ставка банківського відсотка, зни-

жується зайнятість); депресією (тривалий процес зростання безробіття, зниження обсягів виробництва, який часто приводить до емісії грошей) [5, с. 48].

Базові положення авторської концепції макро-економічного регулювання розвитку промисловості в регіонах України, що передбачає формування єдиного економічного простору для сукупності окремих регіонів шляхом ущільнення інформаційних, інституціональних, виробничо-господарських, ресурсно-функціональних та системно-універсальних зв'язків між регіональними промисловими комплексами та забезпечує агрегований розвиток регіональних економічних систем наведено автором на рисунку 1.

У базових положеннях, запропонованої автором КМРРПР, вихідні параметри розвитку територіальних систем характеризується як: 1) високорозвинуті — за всіма основними показниками (валовий продукт, дохід на душу населення, зайнятість тощо) перевершують середні по країні; 2) середній рівень — за деякими показниками, знаходяться на національному рівні, ресурсний потенціал дозволяє зберегти досягнуте становище; 3) слаборозвинені — майже за всіма показниками відстають, для розвитку потрібні дотації; 4) піонерного освоєння — відповідають за характеристиками слаборозвиненим, але відсутній виробничий потенціал [2]. Однорідність (неоднорідність) економічного простору та його інтегрованість (дезінтегрованість) є головні та взаємодоповнюючі характеристики якості економічного простору.

У будь-якій господарській системі неоднорідність (диференціація) економічного простору, особливо роз'єднаність виробничого потенціалу, трудових і природних ресурсів посилюють взаємозв'язаність регіональних логістичних потоків, вимагають інтенсивної міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії [7].

Дезінтеграція регіонального економічного простору України характеризується наступними ознаками: 1) значне скорочення торговельно-економічних зв'язків між регіонами; 2) незадовільне функціонування грошової і фінансової систем, які створюють перешкоди для стабілізації і розвитку вітчизняного ринку; 3) ослаблення єдиної виробничої і інформаційної інфраструктури; 4) поглиблення міжрегіональної диференціації за відсутності чітких принципів "вирівнювання"; 5) прояв регіонального економічного сепаратизму.

Інший механізм стабілізації економічної ситуації пов'язаний з процедурою оподаткування. У більшості регіонів кредиторська заборгованість перевищує дебіторську на мільйони гривень, і в боржниках ходить переважне число підприємств. Механізм цей достатньо простий. Коли повинна держава (за державними програмами, прямим замовленням, трансфертами тощо), то ніякі штрафи, і пені не передбачені. Якщо ж утворюється борг по податках, зокрема через неплатежі, то нараховуються санкції, які часто значно перевищують основний борг. Вдосконалення податково-бюджетної системи виступає джерелом економічного зростання. Основна проблема, яка заважає економічному зростанню, — проблема власності. Формально є 75% недержавної власності [3]. На

жаль, в Україні відсутній розвинений ринок державної власності та не провадяться регулюючі заходи щодо:

- 1) захисту прав власності;
- 2) створення рівноправної конкуренції;
- 3) посилення ролі державного регулювання;
- 4) нарощення професіоналізму в управлінні;
- 5) скорочення витрат;
- 6) зростання ринків облігацій для зменшення короткострокових % % ставок;
- 7) приведення ринку праці до повної зайнятості й підвищення продуктивності;
- 8) розвитку підприємництва в інноваційній сфері;
- 9) нарощення інтелектуального капіталу;
- 10) інтенсифікації процесів макроекономічного регулювання розвитку промисловості у регіонах.

Тому неоднозначність змістовного наповнення процесів макроекономічного регулювання розвитку регіональних виробничо-економічних систем дає підстави стверджувати, що розпливчастість положень сучасної теорії розвитку складних систем зробила проблематичним кількісну оцінку ефективності функціонування промисловості у регіонах. Певний час при виокремленні та проектуванні складних систем провідні позиції посідала парадигма економічної системології, яка методологічно поєднувала більшість концепцій неокласичної економічної науки. Вони основну увагу приділяли дослідженню поведінки багатоаспектних систем у різних умовах і на різних рівнях. При цьому переважно приділялась увага досягненню та збереженню рівноважних станів, описанню рівноважних процесів. У сучасних умовах господарювання зазначене не дозволяє досягнути довготривалого успіху у сфері економіки. Оскільки складна система (яким є РПК) повинна змінюватися в часі за допомогою досягнення формальних/неформальних компромісів між галузями, регіонами та різноспрямованими факторами впливу на її внутрішнє середовище, то досягнення результативності функціонування реального сектору економіки можливо за умов поєднання базових положень системного, програмно-цільового та синергетичного підходів при виокремленні в якості дієвих механізмів макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах.

ВИСНОВКИ

Результати досліджень сучасних теорій порівняння, класифікації та оцінювання поведінки складних систем, формування ефективних і "змішаних" структур, дозволили автору запропонувати наступне твердження: складна система — об'єкт РПК може бути представлений у вигляді динамічної структури, сформованої у вигляді каскадних форм організації міжрегіональної взаємодії із локалізацією зусиль на реальний сектор регіональної економіки. А це засвідчує, що вона володіє адаптивними інформаційними властивостями, а саме, високою:

- 1) кінцевою розмірністю вектора вхідних параметрів (кількістю характеристик і ознак цільових підсистем і різних рівнів складної системи);
- 2) залежністю вихідного узагальнюючого показника від поєднання впливу факторів — вхідних неза-

лежних змінних — параметрів економічної динаміки РПК;

- 3) цільовою орієнтацією вектора вихідних показників (різні темпи зростання і тенденції розвитку, альтернативні траєкторії поведінки складної системи).

Література:

1. Алимов О. Промисловий потенціал України: напрями ефективного розвитку / О. Алимов, В. Ємченко // Економічний Часопис — XXI. — 2003. — № 6. — С. 41—46.
2. Амитан В.Н. Регион в ресурсной структуре государства / В.Н. Амитан // Региональні перспективи. — 2008 — № 5—6. — С. 15—17.
3. Амоша А.И. Каноны рынка и законы экономики / А.И. Амоша, Н.Д. Прокопенко, Е.Т. Иванов. — Донецк: ІЭП НАН України, 2005 — 546 с.
4. Булеев И.П. Промышленные корпорации: особенности развития и принятия решений / И.П. Булеев. — Донецк: ІЭП НАН України, 2003. — 116 с.
5. Макконел К. Р. Экономика: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконел, С. Л. Брю: в 2-х т. — М.: Республика, 1992. — Т. II. — 780 с.
6. Фащевський М.І. Теорія і практика економічного районування України та шляхи його удосконалення / М.І. Фащевський. — К.: РВПС України НАН України, 2009. — 52 с.
7. Царенко О.В. Управління розвитком стратегічного потенціалу на синергетичних засадах / О. В. Царенко, М.О. Чупріна // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. Збірник наукових праць. — Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2011. — С. 237—242.

References:

1. Alimov, A. and Yemchenko, V. (2003), "Industrial potential of Ukraine: ways of effective development", *Ekonomichnyj Chasopys* — XXI, vol. 6, pp. 41—46.
 2. Amitan, V. N. (2008), "The region into the resource structure of the state", *Rehional'ni perspektyvy*, vol. 5—6, pp. 15—17.
 3. Amosha, A. I. (2005), *Kanony rynku y zakony ekonomyky* [Canons of the market and the laws of Economics], IEl of the NAS of Ukraine, Donetsk, Ukraine.
 4. Buleev, I. P. (2003), *Promyshlennyye korporatsyy: osobennosty razvytyia y pryniatyia resheniy* [Industrial Corporation: features of development and decision making], IEl of the NAS of Ukraine, Donetsk, Ukraine.
 5. Macconel, K. R. (1992), *Ekonomyks: ppyntsypu, ppoblemu y polityka* [Economics: principles, problems and politics], Moscow, Russia.
 6. Fasevski, M. I. (2009), *Teoriia i praktyka ekonomichnoho rajonuvannia Ukrainy ta shliakhy joho udoskonalennia* [Theory and practice of economic regionalisation in Ukraine and ways of its improvement], CSPF of Ukraine of the NAS of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
 7. Tsarenko, O.V. and Chuprina, M.O. (2011), "Management development strategic potential synergistic principles", *Zbirnyk naukovykh prats'* [Socio-economic development of the regions in the context of international integration], PP Vysheymyrs'kyj V. S., Kherson, Ukraine, pp. 237—242.
- Стаття надійшла до редакції 06.08.2014 р.*